

E / B / R

**POVZETKI V
SLOVENSKEM JEZIKU**

INTANGIBLE ASSETS AND THEIR IMPACT ON ECONOMIC PERFORMANCE

NEOTIPLJIV KAPITAL IN NJEGOV VPLIV NA EKONOMSKO USPEŠNOST

Mojca Bavdaž, Yannis Caloghirou, Mira Dimitrić, Aimilia Protogerou

Članek predstavi temo neotipljivega kapitala. Opiše razvoj koncepta neotipljivega kapitala in vlogo tega kapitala v današnji ekonomiji. Pomen neotipljivega kapitala se kaže skozi mnoge kvantitativne ocene vpliva, ki ga ima neotipljiv kapital na ekonomsko uspešnost. Po pregledu raziskav, ki so bile pretežno izvedene v zahodnih ekonomijah, se članek osredotoči na raziskave, ki so obravnavale obseg in vpliv investicij v neotipljiv kapital v državah srednje in vzhodne Evrope ter na Balkanu. Članek v nadaljevanju prikaže raven podjetja, kjer se upravljanje z neotipljivim kapitalom srečuje z več izzivi, ki segajo od identifikacije in vrednotenja neotipljivega kapitala do vodenja na znanju temelječih podjetij. Napredek na vseh ravneh do neke mere ovira pomanjkanje ustreznih podatkov, do katerih bi prišli s postavitvijo standardne opredelitve in z zagotavljanjem več podatkov o neotipljivem kapitalu v okviru finančnega poročanja. Velike korake bi tako morali storiti tako za boljše merjenje neotipljivih investicij kot za boljšo uporabo tega vira rasti produktivnosti.

Ključne besede: neotipljiv kapital, produktivnost, rast, države srednje in vzhodne Evrope, Balkan

INTANGIBLES AND PARTICIPATION IN GLOBAL VALUE CHAINS IN THE EU: EVIDENCE FROM THE GLOBALINTO INPUT-OUTPUT INTANGIBLES DATABASE

NEOPREDMETENA SREDSTVA IN SODELOVANJE V SVETOVNIH VREDNOSTNIH VERIGAH V EU: DOKAZI IZ ZBIRKE PODATKOV O NEOPREDMETENIH SREDSTVIH GLOBALINTO

Petros Dimas, Dimitrios Stamopoulos, Aggelos Tsakanikas

Namen tega prispevka je predstavitev empiričnih dokazov glede neopredmetenih sredstev in sodelovanja v svetovnih vrednostnih verigah ter njihove povezave z izvozi v Evropski uniji in Združenem kraljestvu, z uporabo podatkov iz WIOD in iz novo zgrajene GLOBALINTO podatkovne baze o input-output neopredmetenih sredstvih za obdobje 2000–2014. Metrike udeležbe v svetovnih vrednostnih verigah so izračunane na podlagi okvirja, ki temelji na proizvodnji, in vključujejo indekse udeležbe za nazaj in naprej. Neopredmetena sredstva so razdeljena glede na poreklo na domače in uvožene neopredmetene inpute. Naši empirični rezultati kažejo, da je sodelovanje v svetovnih vrednostnih verigah (tako za nazaj kot naprej) pomembno vodilo za izvoze, in poudarijo pomembnost pomena porekla in trgovine z neopredmetenimi sredstvi v izvoznih dejavnostih gospodarstev EU, zlasti v primeru držav, ki niso članice evroobmočja.

Ključne besede: *svetovne vrednostne verige, input-output analiza, neopredmetena osnovna sredstva, izvozi, konkurenčnost*

THE ROLE OF HUMAN CAPITAL INVESTMENTS IN BUSINESS EXCELLENCE OF CROATIAN COMPANIES

VLOGA NALOŽB V ČLOVEŠKI KAPITAL V POSLOVNI ODLIČNOSTI HRVAŠKIH PODJETIJ

Ivana Tadić, Željana Aljinović Barać

Prispevek analizira naložbe v človeške vire in njihovo povezanost z uspešnostjo podjetij na Hrvaškem. Človeški viri so neizogiben dejavnik pri prepoznavanju in merjenju vrednot organizacij in podpiranju njihove poslovne odličnosti. Pridobljeni rezultati pokažejo, da so usposabljanja in dodatni bonusi ali plače pozitivno povezani z odličnostjo podjetij, kakor tudi, da obstaja znatna razlika v povprečni plači na zaposlenega med podjetji z visokim in zmerno intenzivnim intelektualnim kapitalom. Razlika v odličnosti podjetij, kadar so izdatki človeškega kapitala kapitalizirani v bilanci stanja, namesto da se pripoznajo kot odhodki v izkazu poslovnega izida, je potrjena. Podjetja bi morala posvečati pozornost upravljanju človeških virov in se začeti zavedati njihovega pomena za poslovno odličnost, kot tudi pomena ustreznega pripoznavanja in merjenja človeškega kapitala v finančnih izkazih.

Ključne besede: intelektualni kapital, upravljanje s človeškimi viri, računovodstvo človeških zmožnosti, uspešnost podjetja

THE IMPACT OF INTANGIBLE CAPITAL ON THE PRODUCTIVITY OF SMALL FIRMS

VPLIV NEOTIPLJIVEGA KAPITALA NA PRODUKTIVNOST MAJHNIH PODJETIJ

Črt Kostevc, Tjaša Redek

Čeprav literatura jasno kaže, da je neotipljivi kapital ključna determinanta uspešnosti podjetij, pa ostajajo številni vidiki tega odnosa slabo raziskani. Pričujoči članek analizira povezavo med neotipljivim kapitalom in uspešnostjo podjetja s poudarkom na vplivu velikosti podjetja. Članek analizira dani odnos na populaciji slovenskih podjetij med letoma 2007 in 2020. Rezultati kažejo, da je neotipljivi kapital sicer pozitivno povezan s produktivnostjo, vendar pa povezava ni linearna. Izkaže se tudi, da imajo mikro podjetja največ koristi od vlaganja v neotipljivi kapital, več kot mala in srednje velika podjetja (MSP) ter velika podjetja. Med različnimi tipi neotipljivega kapitala sta imela najmočnejši učinek na produktivnost investicije v dobro ime ter pravice intelektualne lastnine.

Ključne besede: *neotipljivi kapital, produktivnost, velikost podjetij*

TRIGGERS OF DIFFERENT TYPES OF FIRM GROWTH

SPROŽILCI RAZLIČNIH TIPOV RASTI PODJETIJ

Nina Ponikvar, Maks Tajnikar, Petra Došenović Bonča

Avtorji opredelijo in pojasnjujejo rast podjetij kot prehod podjetij iz obstoječega položaja v kratkoročno ali dolgoročno ravnovesje, ki ga spodbuja maksimiranje dobička. Avtorji podjetja razvrstijo v šest skupin glede različne dimenzije rasti, in sicer rasti zaposlenega dela, rasti kapitala, rasti obsega poslovanja in rasti dobička. Glede na to, da tipologija rastočih podjetij, ki jo uporabljamo v tem članku, temelji na mikroekonomski teoriji, so tudi sprožilci rasti in predpostavke glede njihove vloge pri razlagi kratkoročnih in dolgoročnih tipov rasti zasnovani glede na mikroekonomsko teorijo. Avtorji tako med sprožilce rasti uvrščajo tehnično in alokacijsko (ne)učinkovitost podjetja, njegov položaj znotraj panoge in relativni položaj panoge v gospodarstvu. Avtorji domnevajo, da so sprožilci rasti bodisi notranji, ki izhajajo iz uporabe notranjih virov podjetja, bodisi zunanji, torej vezani na tržne razmere. Tako tip rasti podjetja pojasnjujejo (i) z notranjo učinkovitostjo podjetja, (ii) tržnimi razmerami, na katere lahko management vpliva, in (iii) tržnimi razmerami, ki so neodvisne od odločitev managementa. Avtorji raziskujejo navedene sprožilce za šest tipov rasti, in sicer za tri tipe kratkoročne rasti, dolgoročno rast, neuspešno rast in zmanjševanje velikosti podjetja z izdvajanjem dejavnosti. To proučujejo na podlagi populacije 41.529 slovenskih podjetij v obdobju 2007–2012. Rezultati potrjujejo, da s predlagano tipologijo rasti podjetij v Sloveniji lahko pojasnimo teoretično pričakovane povezave med tipi rasti in njihovimi sprožilci, kar daje tudi priporočila managementu pri načrtovanju rasti podjetij.

Ključne besede: *tipi rasti podjetij, sprožilci rasti, tehnična učinkovitost, alokacijska učinkovitost, tržne razmere*
